

Evald Flisar
predsednik
Slovenski Center PEN

IZJAVA O NOVELI SPREMEMBE ZAKONA O VISOKEM ŠOLSTVU

Novela Zakona o visokem šolstvu v 8. členu govori o rabi slovenščine v visokem šolstvu na slovenski univerzah in nalaga univerzitetnim učiteljem, da predavajo v tujem, tj. angleškem jeziku. Vlada, katere predsednik je Miro Cerar, univerzitetni profesor, doktor pravnih znanosti, je tak predlog že potrdila in ga poslala v Državni zbor RS. Novela Zakona je bila pripravljena na Ministrstvu za izobraževanje, znanost in šport, ki ga vodi dr. Maja Makovec Brenčič. Torej nam ni potrebno iskati tistih, ki so storilo to nezaslišano dejanje.

Odpovedovanje slovenskemu jeziku na vseh ravneh njegove rabe, od vrtcev do visokošolskih ustanov, pomeni, rečeno v duhu današnjega ubožnega časa, izdajo lastnega naroda. Odpoved slovenščini pomeni zanikanje vsega, kar smo Slovenci ustvarili od Brežinskih spomenikov dalje in s čimer nas je Primož Trubar razglasil (urbi et orbi) za Slovence, ki govorimo jezik, ki ga ni mogla zatreči ne germanska ne romanska vladavina. Slovenci smo eden redkih evropskih narodov, ki smo skozi več kot pol tisočletja (od 1550) pisali svoj jezik, ga prej že nekaj stoletij govorili, ga gojili in negovali. Slovenski pisatelji in pesniki, pa tudi dramatik – seveda tudi znanstveniki, so se oklepali slovenščine kot jezika, v katerem je vredno razmišljati in v katerem je mogoče spremeniti misli v literaturo, celo v dejanja. Pa ne govorimo samo o Prešernu in Cankarju! Spomnimo se Valentina Vodnika, ki je ustvaril prvi slovenski časopis. Spomnimo se Antona Tomaža Linharta, ki je v letu vélike francoske revolucije ustvaril prvo slovensko igro, s čimer se je na Slovenskem dogodila »vedra revolucija« (Josip Vidmar), katere dediči smo. In nenazadnje naravoslovec Fran Erjavec, fizik in matematik Jurij Vega, arhitekt Jože Plečnik! Ustvarjali so v slovenščini, iz slovenščine so izhajali, postali so učenjaki evropskega kova. Slovenci njihovega kova so bili poliglotti. Sodobna slovenska angleščina spravlja Angleže v jok. Dvojezični ali večjezični narodi (Norvežani, Danci, Izraelci) se učenju tujega jezika lahko prepustijo zato, ker skrbijo za svojega. In ti, ki hočejo slovenščino zamenjati za angleščino, seveda ne razumejo, da prevajanje ni isto kot ustvarjanje, premišljevanje, izumljanje v lastnem ponotranjenem jeziku.

Le tisti, ki jezik spoštujemo in vemo, da je naš jezik naša bit, da je jezik hiša biti, da smo brez jezika brez identitete, brez domovine, da smo izvrženi v orbito globalne vasi, ki tudi na področju jezika uvaja nadvlado, smo resnično upravičeni, da smo njegovi pastirji in varuhi. Ne le pisatelji, tudi znanstveniki, zdravniki, učitelji, mizarji, računalničarji. Tisti, ki jim slovenščina ni mar, ki se imajo za manjvredne, če svojega znanja ne znajo posredovati v tujem jeziku, naj se po mili volji vklaplajo v druge intelektualne svetove, zlasti če menijo, da se bojo počutili bolj lagodno v globalizirani svetovni skupnosti, ki tone v revščini, razčlovečenju in terorju korporacijskega kapitala.

Zato Društvo slovenskih pisateljev poziva ministrico dr. Majo Makovec Brenčič k takojšnjem odstopu, a tudi predsednika vlade dr. Mira Cerarja, da enkrat vendarle razmisli tudi o svoji objektivni (menimo sicer, da gre za subjektivno!) odgovornosti. Ne pristajamo več na samoponiževanje, ki smo mu priča iz dneva v dan. Lahko razprodamo vse, kar smo skozi desetletja, stoletja ustvarili, tudi vodo in lipicance, a slovenskega jezika ne damo! Ne gre za čustveno reakcijo na vse bolj iracionalne odločitve vlade, ampak za zahtevo enega od stebrov slovenstva, slovenskega jezika in slovenske kulture, Društva slovenskih pisateljev, ki je bilo ustanovljeno leta 1872 in ki je ob svoji ustanovitvi zapisalo, da je pisateljska država republika! V imenu tega republikanskega duha zahtevamo torej, da se sramota, ki smo ji priča, nemudoma konča in da se novela Zakona o visokem šolstvu vrže na odpad zgodovine.

Ljubljana, 30. maja 2016

Upravni odbor Društva slovenskih pisateljev

Društvo slovenskih pisateljev
Tomšičeva ulica 12,
Ljubljana, 1000
Slovenija